



ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov senátu JUDr. Ing. Miroslava Gavalca a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: **Y.**, nar. X. v K., naposledy bytom v zahraničí: K., t. č. P.T. R., proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad**, Bratislava, Pivonková 6, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu č. ČAS: MU-858-29/PO-Ž-2008 zo dňa 30.3.2009, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Saz 27/2009-28 zo dňa 17. júna 2009 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Saz 27/2009-28 zo dňa 17. júna 2009 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. ČAS: MU-858-29/PO-Ž-2008 zo dňa 30.3.2009, ktorým odporca podľa ustanovenia § 13 ods. 1 a § 20 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia (ďalej len zákon o azyle) navrhovateľke

neudelil azyl na území Slovenskej republiky, podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona o azyle navrhovateľke neposkytol doplnkovú ochranu .

Krajský súd sa stotožnil so záverom odporcu, že u navrhovateľky neboli splnené podmienky pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky a rozhodnutie odporcu o neudelení azylu je vecne správne a v súlade s ustanovením § 13 ods. 1 zákona o azyle.

Podľa krajského súdu v prejednávanej veci v správnom konaní odporca dostatočne zistil skutkový stav vo veci, vysporiadal sa so všetkými skutočnosťami uvádzanými navrhovateľkou počas azylového konania a stotožnil sa so záverom odporcu, že v prípade navrhovateľky nebola preukázaná opodstatnenosť obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine tak, ako to vyplýva zo Ženevského dohovoru z roku 1951 o postavení utečencov a zo zákona o azyle.

Vo vzťahu k humanitným dôvodom krajský súd uviedol, že ide o správne uváženie správneho orgánu, či danú situáciu žiadateľa o azyl subsumuje pod humanitný dôvod aplikovateľný v súlade so zákonom o azyle.

Krajský súd uviedol, že odporca postupoval správne, ak po zvážení skutkového stavu nenašiel dôvod ani pre udelenie doplnkovej ochrany navrhovateľke podľa § 13a zákona o azyle, pretože nepovažoval dôvody navrhovateľky za dôvody, pre ktoré by bola navrhovateľka v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavená reálnej hrozbe vážneho bezprávia v zmysle § 2 písm. f/ zákona o azyle.

Odporca nezistil žiadne skutočnosti, pre ktoré by navrhovateľke v súvislosti s týmito dôvodmi hrozilo nebezpečenstvo prenasledovania v prípade jej návratu do krajiny pôvodu. Preto možno podľa krajského súdu predpokladať, že ani po návrate do krajiny pôvodu jej žiadne prenasledovania nehrozí, prípadne nehrozí jej, že by mala byť mučená alebo podrobená krutému, neľudskému, či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Podľa krajského súdu rozhodnutie odporcu nie je spôsobilé zasiahnuť do práva na súkromný a rodinný život ani podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, lebo nie je právnym titulom na vyhostenie.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie. V odvolaní navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že navrhla rozhodnutie odporcu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

V odvolaní uviedla, že rozhodnutie krajského súdu je podľa jej názoru nepreskúmateľné, pretože odporca sa nedostatočne vysporiadal s dôvodmi, ktoré uvádzala ako humanitné dôvody pre udelenie azylu v súlade s § 9 zákona o azyle. Vyjadrila presvedčenie, že v jej prípade sú reálne zákonné dôvody pre udelenie azylu. Zdôraznila, že v Rusku nikoho nemá, celá jej rodina žije na Slovensku. Má už len dcéru a dve vnučky, ktoré sú slovenskými štátnymi občiankami. Uviedla, že nevie žiť sama, je odkázaná na pomoc tretej osoby, má podlomené zdravie, vysoký krvný tlak. Poukázala na lekársku správu z psychologického vyšetrenia zo dňa 14.4.2009, ktorá potvrdzuje, že je vo veku, keď sa musí o ňu niekto starať.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľky nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 8. októbra 2009 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Podľa § 8 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle (účinného od 1.12.2008, ďalej len zákon o azyle) ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 10 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí.

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 4).

Podľa § 13 ods. 1) ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu.

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t.j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľke na území SR, o neposkytnutí doplnkovej, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľky v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľky a obsahom správ o krajine pôvodu („Súhrnná teritoriálna informácia o Ruskej federácii spracovanej Zastupiteľským úradom ČR v Moskve ku dňu 14.10.2008, ako aj z článkov slovenských denníkov z roku 2008 a 2009), z ktorých stručne popísal spoločensko-politickú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na posúdenie žiadosti navrhovateľky v súvislosti dôvodmi, pre ktoré žiadala o udelenie azylu a na možné riziká návratu navrhovateľky do krajiny pôvodu.

Ako vyplynulo z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 22.1.2009 navrhovateľka uviedla, že z Ruska odišla legálne, aby mohla žiť so svojou dcérou. O azyl požiadala preto, lebo si myslela, že jej pomôže získať dlhodobý pobyt. Chce byť so svojou dcérou a vnučkami. Prišla legálne, ale nestihla si predĺžiť vízum v cestovnom doklade, preto ju poslali do Medveďova. Doma nikoho nemá, nemôže sa vrátiť do Ruska, má podlomené zdravie a potrebuje, aby sa dcéra o ňu postarala. Na otázku, prečo nepodala odvolanie proti rozhodnutiu o administratívnom vyhostení, odpovedala, že všetky záležitosti s jej pobytom vybavuje dcéra. Na otázku, či sa niečoho obáva v prípade návratu do krajiny pôvodu, uviedla, že sa ničoho neobáva, chce opäť získať dlhodobý pobyt na území SR a žiť tu legálne.

Odporca v rozhodnutí, ktorým neudelil navrhovateľke azyl, poukázal na to, že navrhovateľka nespĺnila zákonom stanovené podmienky pre udelenie azylu, jej jediným

dôvodom je zlúčenie rodiny, jej dcéra a vnučky sú však občiankami SR. Na základe uvedeného odporca dospel k záveru, že navrhovateľka nepatrí ani do jednej zo skupín definovaných v § 10 písm. a/, b/, c/ zákona o azyle. Otázky svojho pobytu mala riešiť prostredníctvom zákona o pobyte cudzincov.

Odporca v dôvodoch rozhodnutia poukázal na to, že ako navrhovateľka sama uviedla, nepovažuje sa za utečenca, prišla legálne a legálne tu chce žiť so svojou dcérou. Z jej výpovede bol zrejmé, že nemá v krajine opodstatnené dôvody pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle. Súčasne odporca poukázal na to, že na udelenie azylu z humanitných dôvodov niet právneho nároku. Odporca v rozhodnutí popisuje spoločensko-politickú situáciu v krajine pôvodu navrhovateľky s odkazom na zdroje informácií, z ktorých informácie čerpal, pričom poukazuje na to, že nezistil existenciu zákonných dôvodov ani pre udelenie doplnkovej ochrany.

Je teda zrejmé z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní vychádzal, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporca riadne vyhodnotil dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého odporca vychádzal pri svojom rozhodovaní o tom, či u navrhovateľa existujú dôvody pre udelenie azylu podľa § 8 a § 10 zákona o azyle, resp. dôvody pre udelenie doplnkovej ochrany.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodit', že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu ja aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d/ zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto

skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.

Primárnym dôvodom neudelenia azylu navrhovateľke bolo nesplnenie relevantných podmienok pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle. S takýmto záverom bolo potrebné súhlasiť. Navrhovateľka požiadala o udelenie azylu z rodinných dôvodov, prejavila vôľu žiť s dcérou a vnučkami na území SR, za ktorými pricestovala legálne.

Podľa odvolacieho súdu záver odporcu o tom, že navrhovateľka nenaplnila podmienky pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle je vecne správny a krajský súd nepochybil, keď jeho rozhodnutie potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto považoval odvolacie námietky navrhovateľky ohľadne nesprávneho právneho posúdenia veci odporcom za nedôvodné.

Vo vzťahu k druhej forme medzinárodnej ochrany, a to doplnkovej ochrany, odvolací súd uvádza, že jej zmyslom a účelom je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území SR tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale u nich by bolo (z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle) neúnosné, neprimerané či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. Hoci sa aplikácia tohto inštitútu doplnkovej ochrany viaže k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa do krajiny pôvodu, teda čiastočne k iným skutočnostiam nastávajúcim v odlišnom čase než v prípade aplikácie inštitútu azylu, sú pri rozhodovaní o udelenie či neudelenie doplnkovej ochrany do značnej miery určujúce tvrdenia samotného žiadateľa, z nich je potrebné vychádzať.

V predmetnej veci nebolo ani podľa odvolacieho súdu zistené závažné a potvrdené dôvody pre bezprostrednú a reálnu hrozbu vážneho bezprávia, tak ako je definované v ustanovení § 2 písm. f/ zákona o azyle, pričom v podrobnostiach na správny záver odporcu uvedený v jeho rozhodnutí odkazuje.

K odvolacej námietke navrhovateľky ohľadne nesprávneho posúdenia žiadosti o udelenie azylu z humanitných dôvodov, považuje odvolací súd za dôležité zdôrazniť, že krajský súd sa podrobne zaberá všetkými námietkami navrhovateľky uplatnenými v opravnom prostriedku, k ich vyhodnoteniu nemá odvolací súd žiadne výhrady,

v podrobnostiach na tieto správne závery krajského súdu odvolací súd odkazuje. Zákon výslovne neukladá povinnosť správneho orgánu uviesť do výroku negatívne rozhodnutie o neudelení azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle. Keďže nejde o nárok, o ktorom musí rozhodnúť správny orgán ex lege, ale o výsledok správneho uváženia správneho orgánu, ktorý nie je preskúmateľný súdom, námietka navrhovateľa, že správny orgán sa možnosťou udelenia azylu z humanitných dôvodov nezaoberal neobstojí aj z toho dôvodu, že odporca v rozhodnutí uviedol, že na udelenie azylu z humanitných dôvodov niet právneho nároku.

Pokiaľ teda odporca napriek neexistencii objektívnych dôvodov pre udelenie azylu (v zmysle § 8 zákona o azyle) nezistil vzhľadom na chýbajúce predchádzajúce tvrdenie navrhovateľky o ich existencii žiadnu subjektívnu okolnosť, ktorá by zakladala sama o sebe dôvod pre udelenie azylu z humanitných dôvodov, a v dôvodoch rozhodnutí uviedol, že na udelenie azylu z humanitných dôvodov niet právneho nároku, nepochybil.

Rozhodnutie odporcu o neudelení azylu a doplnkovej ochrany bolo potrebné považovať za zákonné, preto odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP.

Odvolací súd tiež považuje za dôležité zdôrazniť, že otázku pobytu navrhovateľky na území SR nie je možné riešiť v rámci azylového konania, pretože to by presahovalo rámec tohto konania a samotného účelu zákona o azyle. Nemožno sa na dôvody rodinného charakteru, pokiaľ sa nejedná o niektorý z prípadov uvedených v § 10 zákona o azyle odvolávať v konaní o azyle za účelom dosiahnutia legalizácie pobytu v cudzej krajine, pretože by to znamenalo popretie účelu tohto zákona a obchádzanie na to určenej zákonnej úpravy pobytu cudzincov na území Slovenskej republiky.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 246c OSP, tak, že navrhovateľovi, ktorý nemal úspech vo veci právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 8. októbra 2009

JUDr. Igor Belko v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová